"ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי"

שיעור לפרשת ויצא

יחידת פסוקים	מה קורה?
כח, י - כא	יעקב יוצא מארץ ישראל לחרן, הוא מקבל התגלות אלוקית המבטיחה לו את הארץ ואת ברכת הזרע, כפי שהובטחה לאברהם אבינו, הוא מקבל ברכה על שמירה. יעקב קולט את קדושת המקום וגודל המעמד ומקים מזבח במקום. נדר שהוא ישוב חזרה ארצה וה' יהיה אלוקיו.
כח, א - יד	יעקב הולך מזרחה ומגיע לחרן, על פי הבאר הוא פוגש ברועים המראים לו את רחל, רועת הצאן של אביה. יעקב מכיר את עצמו לרחל והם הולכים יחד אל בית אביה – לבן. יעקב מתחיל להיות רועה הצאן של לבן, בחינם, במקום הבנות . ללבן לא היו בנים.
כח, טו - ל	לבן מציע ליעקב משכורת על עבודתו. יעקב מבקש לשאת את רחל לאישה. לבן מסכים, יעקב ממשיך לעבוד את לבן ולאחר שבע שנים נערכת החתונה, במהלכה מחליף לבן את רחל בלאה, יעקב מוצא את עצמו נשוי ללאה ולא לרחל. יעקב עובד שבע שנים נוספות כדי לקבל גם את רחל.
כט, לא-ל, כא	לידת הבנים: לאחר תקופת עקרות, לאה יולדת ליעקב ארבעה בנים: ראובן, שמעון, לוי, יהודה. רחל עקרה ומחליטה לתת את שפחתה בלהה ליעקב, ואז נולדים דן ונפתלי. לאה גם נותנת את שפחתה ליעקב וממנה נולדים גד ואשר. לאחר סיפור הדודאים נולד ליעקב ללאה בן נוסף – יששכר. ואחריו זבולון. לאה יולדת גם את בת יעקב- דינה.
ל, כב – כד	ה' זוכר את רחל ונותן לה הריון, רחל יולדת את יוסף שאסף ה' את חרפתה.
ל, כה	יעקב מבקש מלבן ללכת אל מקומו ואל ארצו. לפי הרשב"ם – בלידת יוסף הסתיימו שבע השנים שיעקב התחייב לעבוד בשביל רחל. יעקב מראה ללבן עד כמה התברך בצאן וברכוש מאז בואו, ומסביר את רצונו לצאת אל הדרך שלו.

ל כִּי מְעַט אֲשֶׁר-הָיָה לְךָ לְפָנַי, וַיִּפְרֹץ לָרֹב, וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֹתְךָ, לְרַגְלִי ; וְעַתָּה, מָתַי אֶעֱשֶׂה גַם-אָנֹכִי--לְבֵיתִי.

וכמו שמסביר רש"י:

- כאשר ילדה רחל את יוסף - משנולד שטנו של עשו שנא' (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש אש בלא להבה אינו שולט למרחוק משנולד יוסף בטח יעקב בהקב"ה ורצה לשוב
- פסוק ל פירוש הספורנו
  וַיְבָרֶךְ ה' אֹתְךָ לְרַגְלִי .אָמְנָם בַּמָּה שֶׁאָמַרְתָּ שֶׁבֵּרַךְ ה' אוֹתְךָ לְרַגְלִי הוּא אֱמֶת בְּלִי סָפֵק .
  וְעַתָּה .מֵאַחַר שֶׁהָאֵל יִתְבָּרַךְ בֵּרַךְ אוֹתְךָ בְּשָׁבִילִי .
  מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי .מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אֲנִי אֵיזֶה מַעֲשֶׂה מְבֹרָךְ מֵאִתּוֹ "לְבֵיתִי", כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתָ אַתָּה בְּגָלְלִי לְבֵיתְךָ, וְלֹא יַסְפִּיק לָזֶה הַשָּׂכָר הַמֻּרְגָּל לָרוֹעִים .

יחידת פסוקים	מה קורה?
ל, ל״א – מג	יעקב שב לרעות את צאן לבן, הוא מוציא מהעדר זנים מסויימים, ויוצר באמצעות הכלאה עדר שיהיה שונה מהעדר של לבן ויהיה שלו. יעקב מצליח מאד ואחר זמן קצר הופך לאיש עשיר עם צאן, שפחות ועבדים וגמלים וחמורים. בעצם יש לו רכוש משלו.
לא, א - ג	בני לבן ולבן מתייחסים שונה ליעקב בעקבות עושרו, יעקב מקבל התגלות ה׳ המורה לו לשובה אל ארץ אבותיו ולמולדתו וה׳ יהיה איתו.
לא, ד - יח	יעקב קורא לרחל וללאה אל השדה, הוא מספר להן על תכניתו לשוב אל ארץ מולדתו . רחל ולאה מסכימות לתכנית ובעצם מבצעים בריחה. יעקב, נשותיו, הילדים וכל הרכוש יוצאים לדרך לכנען בלי להגיד ללבן שהם הולכים.
לא, יט – לה	לאחר שלושה ימים לבן מגלה שיעקב ברח, והוא מחליט לרדוף אחריו. לבן מאשים את יעקב בכך שברח עם בנותיו בלי שהיתה לו אפשרות להיפרד מבנותיו ומנכדיו. לבן גם טוען שגנבו לו את התרפים [עבודה זרה שלו/ דרך שלו לנחש ולנבא מה הולך להיות]בן מחפש את התרפים ולא מוצא [רחל מחביאה אותם]
לא, לו - מב	**יעקב יוצא בנאום מאשים נגד לבן:** **לו** וַיִּחַר לְיַעֲקֹב, וַיָּרֶב בְּלָבָן ; וַיַּעַן יַעֲקֹב, וַיֹּאמֶר לְלָבָן, מַה-פִּשְׁעִי מַה חַטָּאתִי, כִּי דָלַקְתָּ אַחֲרָי .**לז** כִּי-מִשַּׁשְׁתָּ אֶת-כָּל-כֵּלַי, מַה-מָּצָאתָ מִכֹּל כְּלֵי-בֵיתֶךָ--שִׂים כֹּה, נֶגֶד אַחַי וְאַחֶיךָ ; וְיוֹכִיחוּ, בֵּין שְׁנֵינוּ .**לח**זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי עִמָּךְ, רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ ; וְאֵילֵי צֹאנְךָ, לֹא אָכָלְתִּי .**לט** טְרֵפָה, לֹא-הֵבֵאתִי אֵלֶיךָ--אָנֹכִי אֲחַטֶּנָּה, מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנָּה ; גְּנֻבְתִּי יוֹם, וּגְנֻבְתִּי לָיְלָה .**מ** הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי חֹרֶב, וְקֶרַח בַּלָּיְלָה ; וַתִּדַּד שְׁנָתִי, מֵעֵינָי .**מא** זֶה-לִּי עֶשְׂרִים שָׁנָה, בְּבֵיתֶךָ, עֲבַדְתִּיךָ אַרְבַּע-עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּשְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ, וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנֶךָ ; וַתַּחֲלֵף אֶת-מַשְׂכֻּרְתִּי, עֲשֶׂרֶת מֹנִים .**מב** לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד יִצְחָק, הָיָה לִי--כִּי עַתָּה, רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי ; אֶת-עָנְיִי וְאֶת-יְגִיעַ כַּפַּי, רָאָה אֱלֹהִים--וַיּוֹכַח אָמֶשׁ . יעקב מוצא אומץ להציג לפני לבן את המציאות כפי שהוא רואה אותה. ניצלת אותי, עשיתי בשבילך הכל, את השכר לא שילמת לי, רימית אותי. הדבר היחיד שהחזיק אותי לאורך כל הדרך זה האמונה בה׳ וזכות אבותי. הברכה שיש לך היא בזכותי, ואתה לא מפרגן לי גם להתברך ולהיות עשיר כמוך.
לא, מג-	לבן מגיב לטענות יעקב, הוא אומר שהבנות, הבנים והרכוש הם שלו. – מצד אחד. מצד שני – הוא כורת עם יעקב ברית ומקימים מצבה שהם לא יעברו את המקום אחד לקראת השני לרעה. לבן מבקש שלא יענה את בנותיו, הוא מבקש שלא יזיקו זה לזה. הם נפרדים זה מזה בסעודה, לבן הולך למקומו חזרה, ויעקב ממשיך בדרכו לארץ כנען ופוגש את מלאכי אלוקים שבאו ללוותו בדרכו חזרה הביתה.